

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Минко Стоев Хаджийски,

на дисертационния труд на **Елефтерия Бизиу** на тема **„Характеристики на мотивацията на учителя“**, представен за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, по професионално направление 3.2 Психология, (Педагогическа и възрастова психология)
Научен ръководител: доц.д-р М.Мутаfoва

Актуалност и значимост на разработения научен проблем

Мотивацията и мотивационното поведение са важен елемент от работата на всеки човек, но с особена острота се отнася за тази на учителя. В съвременните условия трудът на учителя не е много привлекателен, неговата роля все по-рядко се оценява положително както от обществото, така и от субективните фактори, които повлияват възприемането на статута му. Както определя, още в увода, докторантката проучванията на мотивите за избор на учителска професия в Република Гърция се „основават на осъзнатостта на личността за нейната личностна и социална значимост, преживяването на училищната реалност и обосноваването на собствените професионални очаквания“. Изследването на връзката мотивация-личност успешно допълва образа на съвременния учител.

Обща характеристика на разработката

Представеният за рецензиране дисертационен труд е пресечна точка между психологията на личността и педагогическата психология и конкретизира личностните измерения на учителския труд. Мотивацията на учителя го направлява, насочва и стимулира към постигане на положителни професионални резултати.

Разработката се състои от пет глави, заключение, приноси и приложения. Текстът е разположен в обем от 126 страници и е онагледен с 15 таблици и 11 фигури. Цитираната литература обхваща 98 заглавия на български и английски език. Смятам, че същите са добре подбрани и дават достатъчна информация по изследвания проблем.

Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

След прочитът ми на дисертационната разработка определям следните нейни достойнства и значими приноси моменти:

1. В теоретичната първа глава се поставя акцент върху описанието на мотивите като „движещи стимули“, а мотивът като: вътрешна причина за поведение (инстинкт, импулс, цел, чувства) и външна причина - заплащане, привличане, преживяване на ужасни събития или отблъскващ дразнител. (Kostaridou & Euclidi, 1999). Според докторантката, основна цел на образователния процес е преобразуването на външните мотиви във вътрешни, които се считат за по-мощни и могат да изграждат самостоятелно поведение (Kapsalis, 1996). Докторантката подробно предлага критичен анализ на теориите за мотивите: онкологични, теорията за постигане на целта, теорията за мотивацията за постижения, мотивацията за поведение, теорията за самоефективността, теорията за определяне на причините. Самостоятелно са представени съдържателните страни на учителската професия, теории за личността на учителя и по-конкретно елементи на мотивацията му за реализиране на учителската професия. Стегнато и целенасочено са предложени теории, на западни автори, за удовлетвореността от педагогическия труда и ефективността от извършването му. Смятам, че споменаването на проблемните зони допълва доброто впечатление от теоретичната информираност на докторантката.

2. Глава втора включва програмата на изследването. Целта на проведеното психологично изследване е да се разкрие същността на кариерната мотивация на учителите, работещи с деца със специфични образователни потребности. Повдигнатите хипотези са логични и разбираеми. Използваните психологични въпросници са релевантни за тяхното доказване, а статистическата им значимост е установена с множество математически процедури.

3. Анализът на резултатите е поместен в следващата глава трета. Същите са представени в таблици, като мисля, че не е необходимо да се описва как са се получили. Желателно е и съдържанието на таблиците да е на български език. Изследваните лица са 42 мъже и 78 жени - разпределение, което показва реалното разпределение на учителите по пол в образователната система.

Проведеното изследване доказва, че повечето изследвани лица са мотивирани да получат удоволствие от работата си и да се чувстват щастливи на работното място. Те предпочитат стабилността в работата, правилата, редът и дисциплината, не поемат рискове и не предпочитат

промени. Установени са интересни закономерности, отнасящи се до изследваните мотиви:

- изследваните лица мъже демонстрират по-високо ниво на мотивация за работа от жените;
- има връзка между вътрешната и външната мотивация на учителите, работещи с деца със специални образователни потребности;
- училището не влияе върху кариерната мотивация на учителите, работещи с деца със специални образователни потребности;
- с възрастта учителите засилват мотивацията си за работа чрез подобряване на взаимоотношенията си с колегите. Така получените резултати могат успешно да се използват в анализа на педагогическата реалност в Република Гърция.

4. Така предложените приноси са коректно и изчерпателно поднесени. Приемам ги, особено в частта за адаптацията на тест на български автор (М.Мутафова) за измерване на вътрешната и външна мотивация на учители, съотнесен към учители, работещи със специфични образователни потребности. Докторантката доказва възможността си да провежда психологично изследване и да използва резултатите, от него, за целите на педагогическата практика.

5. Има съответствие между представения автореферат и съдържанието на дисертационната разработка

Критични бележки

По теоретичната част, основните тези и тяхното доказване нямам критично отношение. Считаю, че разработката ще се възприеме по-добре ако анализът на резултатите има повече психологичен смисъл, а не толкова статистическа насоченост.

.

Заклучение

В заключение намираю, че дисертационният труд на Елефтерия Бизиу на тема „Характеристики на мотивацията на учителя“ е интересен, задълбочен и полезен за практиката на гръцката образователна система. Считаю, че отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ и препоръчвам на членовете на научното жури да я присъди на нейния автор.

08.03.2020 г.

Член на научно жури:

/проф.д-р.М.Хаджийски /